

Til: Se liste

Dato: 22. august 2018

Fra: KMD

Saksnr.: 17/3649-1

Saksbehandler: Veslemøy Faafeng

Høringsnotat om forslag til endringer i forskrift om utlevering mv av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen, forskrift om eiendomsregistrering, forskrift om gebyr for tinglysing mv. og forskrift om tinglysing

Innhold

1. Sammendrag	3
2. Bakgrunnen for forslaget til endringer i forskriften om utlevering mv. av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen samt forskriften om tinglysing	3
3. Bakgrunnen for forslaget til endringer i forskriften om gebyr for tinglysing mv.	4
4. Bakgrunnen for forslaget til endringer i matrikkelforskriften	4
5. Nærmere om forslaget til endringer i forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger og forskriften om tinglysing	5
5.1. Skjermingsverdige bygningstyper i § 2.....	5
5.2. Kartverkets utlevering av matrikkelopplysninger etter § 3	6
5.2.1. Forskriften § 3 annet til fjerde ledd	6
5.2.2. Forskriften § 3 femte ledd	7
5.3. Bestemmelsene om elektronisk tilgang til opplysninger fra grunnboken og matrikkelen via maskinlesbart grensesnitt i § 4.....	7
5.3.1. Forskriften § 4 tredje ledd	7
5.3.2. Forskriften § 4 fjerde ledd	7
5.4. Fellesbestemmelsene i § 5	9
5.4.1. Overskriften	9

5.4.2.	Bestemmelsen om taushetsplikt etter forvaltningsloven i § 5 åttende ledd ..	9
5.4.3.	Samtykke til å behandle skjermingsverdige bygningstyper i § 5 niende ledd	10
5.4.4.	Fortrolig/strengt fortrolig adresse etter § 5 tiende ledd	10
5.4.5.	Private registre med opplysninger fra grunnboken eller matrikkel	11
5.5.	Forslag til endringer som følge av ny personopplysningslov	11
5.5.1.	Generelt.....	11
5.5.2.	Bestemmelser om behandlingsansvarlig og databehandler i § 5 første ledd	12
5.5.3.	Påbud om et system for internkontroll etter § 5 annet ledd	13
5.5.4.	Behandling av fødselsnummer og D-nummer etter § 5 fjerde ledd.....	13
5.5.5.	Oppdatering og lagring av personopplysninger etter § 5 syvende ledd	13
5.5.6.	Forskrift om tinglysing § 23 Innsynsrett.....	14
5.6.	Klage etter § 9	14
6.	Nærmere om forslaget til endringer i forskrift om gebyr for tinglysing mv.	14
7.	Nærmere om forslaget til endringer i matrikkelforskriften	15
8.	Økonomiske og administrative konsekvenser	15
8.1.	Endringer i forskrift om utlevering mv. av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen og forskrift om tinglysing.....	15
8.2.	Endringer i forskriften om gebyr for tinglysing mv.....	16
8.3.	Endringer i matrikkelforskriften.....	16
9.	Merknader til forskriftsendringene	16
9.1.	Merknader til endringer i forskrift om utlevering mv. av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen	16
9.2.	Merknader til endring i forskriften om tinglysing	18
9.3.	Merknader til endringer i forskriften om gebyr for tinglysing mv.....	18
9.4.	Merknader til endringer i matrikkelforskriften.....	18
10.	Forslag til endringer i forskrifter	19
10.1.	Forslag til forskrift om endring av forskrift om utlevering mv. av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen	19
10.2.	Forslag til forskrift om endring av forskrift om tinglysing av 3. november 1995 nr. 875	21
10.3.	Forslag til forskrift om endring av forskrift om gebyr for tinglysing, registrering eller anmerkning i grunnboken og kraftledningsregisteret av 18. desember 2013 nr. 1634	21
10.4.	Forslag til forskrift om endring av forskrift om eiendomsregistrering av 26. juni 2009 nr. 864	22

1. Sammendrag

Kommunal- og moderniseringsdepartementet legger med dette fram forslag til endringer i fire forskrifter:

- **Forskrift om utlevering, viderebruk og annen behandling av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen av 18. desember 2013 nr. 1599**
Departementet foreslår at det lempes på bestemmelsene om utlevering av pengeheftelser fra private registre som inneholder grunnboksinformasjon. Hensikten er at flere aktører skal få tilgang til disse opplysningene samtidig som det i større grad blir like betingelser for Kartverkets utlevering fra grunnboken og private registres utlevering av opplysninger. Departementet foreslår også endringer som innebærer forenklinger og presiseringer i reglene om utlevering av eiendomsinformasjon, samt enkelte tilpasninger til ny personopplysningslov og innføringen av EUs personvernforordning i norsk rett.
- **Forskrift om tinglysing av 3. november 1995 nr. 875**
Departementet foreslår en mindre endring som følge av ny personopplysningslov og innføringen av EUs personvernforordning i norsk rett.
- **Forskrift om gebyr for tinglysing, registrering eller anmerkning i grunnboken og kraftledningsregister av 18. desember 2013 nr. 1634**
Departementet foreslår en endring som gir mulighet for kommunen til å få kopi av tinglyste dokumenter uten gebyr ved behandling av saker etter matrikkellova.
- **Forskrift om eiendomsregistrering av 26. juni 2009 nr. 864**
Departementet foreslår enkelte mindre endringer knyttet til tildeling av atkomstpunkt til en adresse, i tillegg til et adressepunkt, samt en bestemmelse om festers adgang til å kreve adressetilleggsnavn.

Forslagene til endringer i de fire forskriftene har ulik begrunnelse og bakgrunn, men behandles i samme høringsnotat. Ikke alle høringsinstanser vil dermed være berørt av alle endringene.

2. Bakgrunnen for forslaget til endringer i forskriften om utlevering mv. av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen samt forskriften om tinglysing

Kartverket overtok ansvaret for formidling av grunnbok- og matrikkelinformasjon fra 1. januar 2011. Fra samme tidspunkt opphørte daværende Norsk Eiendomsinformasjon as sin enerett til formidling av eiendomsopplysninger. Selskapet beholdt en overgangsordning frem t.o.m. 31. desember 2013. Bakgrunnen for denne endringen var bl.a. at gjeldende offentleglov trådte i kraft 1. januar 2009. Loven fastsatte nye rammebetingelser i forbindelse med tildeling av enerett for tilgang til informasjon etter offentleglova § 6.

Forskrift om utlevering, viderebruk og annen behandling av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen av 18. desember 2013 nr. 1599 trådte i kraft 1. januar 2014. De viktigste endringene var at det ble åpnet for at private virksomheter, blant annet innen finans-, advokat- og eiendomsbransjen og offentlige virksomheter, kan laste ned store mengder eiendomsdata for lokal lagring og viderebruk. Samtidig ble de tidligere bestemmelsene om utlevering som fremkom i tinglysningsforskriften og matrikkelforskriften opphevet.

Departementet har mottatt innspill fra markedsaktører med forslag til endringer i forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger for at den skal være mer i samsvar med det behovet som markedet har for disse opplysningene. Enkelte av forslagene kommer også på bakgrunn av erfaringer som departementet og Kartverket har gjort seg i forbindelse med praktiseringen av forskriften.

Departementet foreslår i tillegg enkelte endringer for at forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger skal være i tråd med ny lov om personopplysninger og EUs personvernforordning som er vedtatt i Stortinget, jf. Prop. 56 LS (2017-2018) Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) og samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av forordning (EU) nr. 2016/679 (generell personvernforordning) i EØS-avtalen og Innst. 279 S (2017-2018). Tilsvarende blir det foreslått en mindre endring i forskriften om tinglysing som følge av ny personopplysningslov.

3. Bakgrunnen for forslaget til endringer i forskriften om gebyr for tinglysing mv.

Kartverket og flere kommuner har i ulike sammenhenger vist til at gjeldende regler om gebyr for kopier av tinglyste dokumenter er til hinder for kommunenes arbeid etter matrikkellova. Ved oppmålingsforretninger og annet arbeid med å forbedre kvaliteten på opplysningene i matrikkelen har kommunene i sin saksbehandling behov for å innhente kopier av tinglyste dokumenter fra grunnboken, som f.eks. kopier av eldre skylddelingsforretninger. Etter gjeldende rett er slike kopier gebyrbelagte etter forskrift om gebyr for tinglysing mv. § 5 tredje ledd. Departementet viser til at matrikkelen er en nasjonal felleskomponent, og at det er viktig for samfunnet at registeret har god kvalitet. Departementet foreslår på denne bakgrunn at kommunene ikke bør betale gebyr for slike kopier i forbindelse med saksbehandling etter matrikkellova.

I forskrift om gebyr for tinglysing mv. § 5 andre ledd omhandles «*oppgaver over dagbokførte dokumenter*». Etter innføringen av elektronisk tinglysing og endringer i både tinglysningsloven og tinglysningsforskriften, er «*dagbokføring*» et utgått begrep og slike oppgaver som annet ledd omhandler har ikke vært etterspurt av brukerne på mange år. Departementet foreslår derfor at annet ledd i bestemmelsen oppheves.

4. Bakgrunnen for forslaget til endringer i matrikkelforskriften

Forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) kapittel 12 (§§ 49 – 59) regulerer fastsetting av offisiell adresse, herunder utforming, tildeling, endring og skilting, jf. matrikkellova § 21. Hensikten med adresser og skilt er at de bl.a. skal sørge for at alle på en lett og forståelig måte kan identifisere og finne fram til bygninger, atkomst til bygninger, boliger og andre objekter eller steder som det er viktig å finne fram til.

Gjennom arbeidet med innføringen av vegadresser i alle landets kommuner har Kartverket erfart at det kan være utfordringer knyttet til å definere en logisk atkomst til adressen i ulike situasjoner, som f.eks. på øyer og i fjellet der det ikke er et klart definert vegsystem, i tettbebygde strøk der det kan være hindringer i atkomsten som ikke framgår av kartinformasjonen for øvrig, samt ved komplekse flerbruksbygninger. Bruk av ett enkelt representasjonspunkt har vist seg å ikke alltid være tilstrekkelig for å identifisere og finne frem til denne type adresseobjekter. På slike steder vil det være ønskelig å kunne angi

det mest hensiktsmessige punktet for atkomst til den enkelte adresse. Dagens løsning med ett representasjonspunkt for adressen (adressepunkt) åpner ikke for dette.

På denne bakgrunn foreslår departementet, etter innspill fra Kartverket, en endring i matrikkelforskriften som vil gi mulighet for registrering av et ekstra atkomstpunkt til et adresseobjekt.

Departementet har også fått innspill om at det bør innføres en bestemmelse som gir fester adgang til å fremme sak om adresses tilleggnavn og foreslår en forskriftsendring knyttet til dette.

5. Nærmere om forslaget til endringer i forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger og forskriften om tinglysing

5.1. Skjermingsverdige bygningstyper i § 2

Forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 2 bokstav g fastslår at opplysninger om visse bygningstyper er skjermingsverdige. Det gjelder:

- kraftstasjon (kode 221)
- transformatorstasjon (kode 223)
- annen energiforsyningsbygning, eller bygning som har nær tilknytning til/tjener slik(e) bygning(er) (kode 229)
- silobygning (kode 233)
- telekommunikasjonsbygning (kode 429)
- fengselsbygning, eller bygning som har nær tilknytning til/tjener slik(e) bygning(er) (kode 819)
- stasjon for radarovervåking av fly- og/eller skipstrafikk (kode 824)
- tilfluktsrom/bunker (kode 825)
- annen beredskapsbygning, eller bygning som har nær tilknytning til/tjener slik(e) bygning(er) (kode 829)

Bygningstypene er hentet fra føringsinstruksen for matrikkelen som på dette punktet bygger på NS 3457 Bygningstypetabell. Skjermingsverdige opplysninger er primært selve bygningstypen, men kan også være andre opplysninger som er nært forbundet med bygningstypen. Bygningsnummer, bygningskoordinater, adresse og matrikkelnummer er i utgangspunktet ikke skjermingsverdige opplysninger.

Bestemmelsen om skjermingsverdige bygningstyper er hovedsakelig begrunnet ut fra hensynet til nasjonal sikkerhet, jf. matrikkelloven § 30 femte ledd der det slås fast at matrikkelmyndighetene ikke skal utlevere opplysninger dersom vitale personlige eller offentlige interesser tilsier det.

Departementet ser, etter en gjennomgang av de bygningstypene som er listet opp som skjermingsverdige, at hensynene bak skjermingen for enkelte av disse ikke nødvendigvis er godt nok begrunnet til at de bør være omfattet av en slik omfattende skjerming. Dette gjelder bl.a. følgende bygningstyper:

- Tilfluktsrom/bunker. Det synes lite hensiktsmessig at opplysninger om denne bygningstypen skal være skjermet. Informasjonen bør derfor etter departementets oppfatning være tilgjengelig for allmenheten, og er i stor grad tilgjengeliggjort for allmenheten allerede fra andre registre.
- Fengselsbygning, eller bygning som har nær tilknytning til eller tjener slik bygning. Plasseringen av denne bygningstypen er også i stor grad tilgjengeliggjort for allmenheten allerede.

- Annen beredskapsbygning eller bygning som har nær tilknytning til eller tjener slik bygning.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om disse bygningstypene fortsatt skal stå på listen over skjermingsverdige bygningstyper.

Det er samtidig enkelte bygningstyper som ikke står på listen i dag, men som kunne vært omfattet av den. Departementet ber om høringsinstansenes vurdering av hvilke bygningstyper som kan være aktuelle her. Departementet vil for sin del peke på bygningstypen bygning for vannforsyning bl.a. pumpestasjon (kode 216) som det kan være knyttet like sterke nasjonale sikkerhetsinteresser til som for de andre bygningstypene på listen.

5.2. Kartverkets utlevering av matrikelopplysninger etter § 3

5.2.1. Forskriften § 3 annet til fjerde ledd

Bestemmelsene om Kartverkets utlevering av opplysninger fra matrikkelen er regulert i 3 nivåer, jf. forskriften § 3, der det stilles ulike vilkår for utleveringen:

1. De opplysninger som er listet opp i forskriften § 3 annet ledd er fritt tilgjengelige, jf. matrikellova § 30 tredje ledd. Dette dreier seg om matrikelnummer, matrikelenhetsstype, areal, grenselinjer, grensepunkt, hjelpelinjer og hjelpepunkt, kulturminner, forurensinger i grunnen, bygningsnummer, næringsgruppe, bygningsstatus og bygningstype med unntak av skjermingsverdige bygningstyper, vegadresse, adressetilleggsnavn, matrikeladresse, matrikeladressenavn og opplysninger om grunnkrets, valgkrets, kirkesokn, tettsted og postnummer, og tilhørende koordinater.
2. I henhold til forskriften § 3 tredje ledd skal Statens kartverk gi den som har berettiget interesse etter matrikellova § 30 annet ledd følgende opplysninger fra matrikkelen: hvem som er registrert eier eller fester, avtale eller vedtak om erverv av grunn til offentlig veg eller jernbane, framsatt krav om sak for jordskifteretten, bebygd areal, antall etasjer og deres bruksareal, heis, bygningshistoriske opplysninger, vannforsyning, avløp, energikilder og oppvarming, pålegg som gjelder bruk av grunn eller bygninger, adresser til matrikelenheter, bygninger og bruksenheter, og sammenheng mellom matrikelenheter, adresser og bygninger.
3. Øvrige opplysninger kan utleveres til de med hjemmel i matrikelloven § 30 første ledd, jf. forskriften § 3 fjerde ledd. Bestemmelsen i § 30 første ledd fastslår at matrikelopplysninger kan utleveres dersom opplysningene skal brukes i forbindelse med ett av følgende fire vilkår: a) offentlig planlegging, saksbehandling og administrasjon, b) oppgaver etter matrikellov, plan- og bygningslov eller eierseksjonslov, c) søknad om offentlig tillatelse eller d) for å ta hånd om andre interesser knyttet til rådighet over matrikelenheter eller bruken av dem.

Departementet har fått innspill fra Kartverket om at enkelte opplysninger som er omfattet av de mer restriktive bestemmelsene i forskriften § 3 tredje ledd og § 3 fjerde ledd (pkt. 2 og 3 ovenfor) bør flyttes til listen over opplysninger som er fritt tilgjengelige etter forskriften § 3 annet ledd (pkt. 1 ovenfor). Dette gjelder:

- avtale eller vedtak om erverv av grunn til offentlig veg eller jernbane (som er omfattet av forskriften § 3 tredje ledd),

- sammenheng mellom matrikkelenheter, adresser og bygninger (som er omfattet av forskriften § 3 tredje ledd),
- adresser til matrikkelenheter og bygninger (som er omfattet av forskriften § 3 tredje ledd) samt
- fredningsvedtak knyttet til SEFRAK-registrert bygning (som er omfattet av forskriften § 3 fjerde ledd).

Departementet er enig i Kartverkets innspill og mener at dette i utgangspunktet er opplysninger som fullt ut bør være offentlige. Departementet foreslår derfor at forskriften endres i tråd med dette.

5.2.2. Forskriften § 3 femte ledd

Departementet foreslår en endring i bestemmelsen i § 3 femte ledd første punktum: *"Opplysningene kan gis muntlig, skriftlig eller gjøres tilgjengelig for søking eller visning på Internett med tilgangskontroll og begrensninger i antall søk"*. Forskriften § 5 sjette ledd første punktum har en tilsvarende bestemmelse: *"Opplysningene kan kun gjøres tilgjengelig for søking eller visning på Internett med tilgangskontroll og begrensninger i antall søk."* Slik bestemmelsene står i dag blir dette derfor delvis en dobbeltregulering. I tillegg skaper regelverket i dag en uklarhet ved at § 5 sjette ledd fastsetter at tilgangskontrollen ikke gjelder opplysninger fra matrikkelen som nevnt i § 3 annet ledd, mens en tilsvarende innsnevring av virkeområdet ikke fremkommer i § 3 femte ledd.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at § 3 femte ledd første punktum endres til: *"Opplysningene kan gis muntlig, skriftlig eller gjøres tilgjengelig for søking eller visning på Internett."*

5.3. Bestemmelsene om elektronisk tilgang til opplysninger fra grunnboken og matrikkelen via maskinlesbart grensesnitt i § 4

5.3.1. Forskriften § 4 tredje ledd

I forskriften § 4 tredje ledd som fastslår at nærmere angitte virksomheter og virksomheter som videreformidler opplysninger til disse, kan få elektronisk tilgang via et maskinlesbart grensesnitt til alle opplysninger, fremkommer det ikke noen begrensning i forhold til hva opplysningene kan brukes til. Tidligere sto det uttrykkelig i matrikkelforskriften § 14 annet ledd at opplysningene kunne utleveres *"som ledd i deres virksomhet"*. Selv om dette ikke fremgår uttrykkelig i bestemmelsen nå, er det ikke ment å være noen endring i dette, jf. Veileder om utleveringsforskriften side 11. Det innebærer at de aktuelle virksomhetene som er listet opp må bruke opplysningene til virksomhetens oppgaver, ikke til utenforliggende formål. Departementet foreslår imidlertid at uttrykket *"til bruk i deres virksomhet"* tas inn i bestemmelsen igjen, slik at det ikke oppstår tvil om at dette er et vilkår for utleveringen av opplysninger.

5.3.2. Forskriften § 4 fjerde ledd

Departementet har mottatt innspill fra Ambita AS om at bestemmelsen i forskriften om utlevering § 4 bør åpne opp for at flere yrkesgrupper skal kunne motta alle registrerte opplysninger via private registre eller fra Kartverket via et maskinlesbart grensesnitt. I henhold til forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 4 tredje ledd kan følgende virksomheter og virksomheter som videreformidler opplysning til slike virksomheter få tilgang til, med enkelte unntak, alle opplysninger fra grunnboken og

matrikkelen: advokater og retthjelpere, banker, forsikringsselskap, finansieringsforetak, inkassoforetak, kredittopplysningsforetak, namsmyndighet, stat, kommune, fylkeskommune, eiendomsmeglerforetak, revisorer, domstoler, presseorgan til journalistiske formål og andre etter særskilt samtykke fra Kartverket. Utover disse yrkesgruppene, kan de virksomheter som kan dokumentere berettiget interesse, gis tilgang til eiendomsopplysninger med unntak av fødselsnummer, D-nummer og pengeheftelser, jf. forskriften § 4 fjerde ledd. Det er særlig begrensningene på å gi tilgang til pengeheftelser etter fjerde ledd som er problematisk ifølge Ambita AS. Pengeheftelser innebærer opplysninger om økonomiske forhold knyttet til eiendom, og gjelder i tillegg til pant, utlegg, arrest, konkurs m.v.

Det er hovedsakelig følgende yrkesgrupper som Ambita AS mener det er urimelig at de private registrene ikke kan levere alle typer opplysninger til:

- takstmenn,
- arkitekter,
- aktører innen bygg og anlegg,
- aktører innen telekom og
- privatpersoner.

Enhver kan få tilgang til pengeheftelser direkte fra tinglysingsmyndigheten ved enten å bestille bekreftet grunnboksutskrift, ringe tinglysingsmyndighetens kundesenter eller ved å søke på Kartverkets innsynsløsning seeiendom.no, jf. forskriften § 3 første ledd. Ved den sistnevnte løsningen er det en begrensning på 10 oppslag pr. innlogging. Tinglysingsmyndigheten kan altså utlevere alle opplysninger som er registrert i grunnboken om en bestemt registerenhet, med unntak av opplysninger om personers fødselsnummer og D-nummer. Ambita AS mener det er uheldig at ikke private registre med eiendomsopplysninger kan utlevere pengeheftelser til alle aktører når Kartverket gjør det.

Grunnboken er et offentlig register med formål om å gi rettsvern for rettigheter i fast eiendom og borettslagsandeler. Opplysningene inneholder i stor grad personopplysninger. Det er tinglysingsmyndighetens oppgave å sikre slike opplysninger notoritet og publisitet. Ved utleveringsforskriften legger man til rette for viderebruk og videredistribusjon av opplysninger. Bakgrunnen for bestemmelsen i § 4 fjerde ledd der pengeheftelser unntas fra utlevering, er å begrense spredningen av de mest sensitive opplysningene. Idet man åpnet for at opplysninger fra grunnboken skulle kunne lagres i lokale databaser og formidles relativt fritt blant private aktører, oppsto det et behov for å begrense spredningen av slike mer sensitive opplysninger. I og med at private registre med opplysninger fra grunnboken kan inneholde nesten alle opplysninger fra grunnbok og matrikkelen (med unntak av skjermingsverdige bygningstyper og fortrolige/strengt fortrolige adresser), vil opplysninger potensielt kunne bli spredt til en stor mengde virksomheter.

Departementet ser imidlertid at de begrensninger på utlevering av opplysninger som er gitt kan ha gått noe lenger enn behovet for personvern skulle tilsi. Ambita as sitt forslag til endring i forskriften innebærer at listen over virksomheter som kan motta "alle" opplysninger i § 4 tredje ledd utvides til å omfatte flere yrkesgrupper. De aktuelle virksomheter er da særlig takstmenn og arkitekter, mens aktører innen bygg og anlegg og aktører innen telekom også er bransjer som disse opplysningene kan være aktuelle for.

En alternativ regulering til å utvide listen over virksomheter som får alle opplysninger, vil være at unntaket for pengeheftelser i § 4 fjerde ledd fjernes. En slik regel vil innebære at i tillegg til de virksomhetstyper som er angitt i § 4 tredje ledd, så vil enhver virksomhet som kan anføre en berettiget interesse få tilgang til opplysninger om pengeheftelser. Slik departementet ser det vil vilkåret om "*berettiget interesse*" for å motta opplysningene

normalt anses oppfylt for de fleste av de virksomheter som Ambita AS har vært opptatt av.

Dersom unntaket for "*pengeheftelser*" i § 4 fjerde ledd tas ut, vil man også oppnå den tilleggsfordel at dette begrepet ikke lenger fremkommer i utleveringsforskriften. Etter omlegging til elektronisk tinglysning skiller det ikke lenger mellom pengeheftelser og servitutter ved tinglysning av heftelser i grunnboken. Slik bestemmelsen i § 4 fjerde ledd er formulert i dag fremstår det dermed som uklart hva som menes med begrepet. Dersom man imidlertid bestemmer at unntaket for pengeheftelser skal videreføres, bør man i stedet konkret angi hvilke heftelser man ønsker å begrense utleveringen av (i stedet for å fortsette å bruke begrepet "*pengeheftelser*").

Departementet ønsker innspill fra høringsinstansene om hvilket alternativ som i tilfelle bør velges.

Et tilleggsspørsmål er om bestemmelsene i § 4 fjerde ledd som regulerer den berettigede interessen til å få tilgang til opplysninger omfatter privatpersoner siden det kun er virksomheter som uttrykkelig er nevnt i bestemmelsen. Til sammenligning så fastslår forskriften § 4 femte ledd at virksomhet som har berettiget interesse etter matrikkellova § 30 annet ledd eller som videreformidler opplysninger til *noen* med slik interesse, kan få opplysninger fra matrikkelen som nevnt i § 3 tredje ledd elektronisk via et maskinlesbart grensesnitt. Femte ledd skiller seg altså fra fjerde ledd ved at uttrykket "*noen*" er benyttet i stedet for "*virksomheten*". Så vidt departementet kan se så har denne forskjellen ikke vært tilsiktet. I Veileder om utleveringsforskriften fremkommer det derfor på side 12 at "*Det må legges til grunn i praksis at det ikke bare er videreformidling til virksomheter, men også videreformidling til andre som har berettiget interesse som omfattes av bestemmelsen, jf. femte og sjette ledd i bestemmelsen som har en annen formulering.*" Departementet foreslår på denne bakgrunn å endre forskriftsbestemmelsen slik at ordlyden ikke etterlater tvil om at det er hjemmel for utlevering til virksomheter som videreformidler opplysninger til både virksomheter og privatpersoner med berettiget interesse etter § 4 fjerde ledd. Bestemmelsen i fjerde ledd bør derfor lyde som følger: "*Virksomhet som kan dokumentere berettiget interesse eller som videreformidler opplysninger til noen med slik interesse, kan gis elektronisk tilgang via et maskinlesbart grensesnitt til opplysninger fra grunnboken...*".

5.4. Fellesbestemmelsene i § 5

5.4.1. Overskriften

Departementet ser på bakgrunn av henvendelser som har kommet til departementet og Kartverket grunn til å gjøre en presisering i forskriften for at det skal komme tydeligere frem at forskriften §§ 3 og 4 er de bestemmelsene som gir hjemmel for utlevering av opplysninger, mens § 5 fastsetter ytterligere vilkår for selve behandlingen av opplysninger. Bestemmelsen i § 5 gir altså ingen selvstendig hjemmel for utlevering av opplysninger. Departementet foreslår derfor at det gjøres en endring i overskriften i § 5 slik at denne lyder som følger: "*Felles bestemmelser om behandling av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen som er utlevert etter §§ 3 eller 4*".

5.4.2. Bestemmelsen om taushetsplikt etter forvaltningsloven i § 5 åttende ledd

Forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 5 åttende ledd fastslår at "*Enhver som får tilgang til opplysninger fra grunnboken og matrikkelen om vitale personlige eller*

offentlige interesser, er underlagt reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven kapittel III." Taushetsbestemmelsene i forvaltningslovens kapittel III gjelder for personlige forhold (i tillegg til opplysninger av konkurransemessig betydning), og skal etter sin ordlyd ikke beskytte offentlige interesser. Departementet mener derfor at forskriftens henvisning til forvaltningsloven bør endres, og foreslår følgende ordlyd: "*Enhver som får tilgang til opplysninger fra grunnboken og matrikkelen om noens personlige forhold, er underlagt reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven kapittel III.*"

5.4.3. Samtykke til å behandle skjermingsverdige bygningstyper i § 5 niende ledd

Forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 5 niende ledd gir en bestemmelse om skjermingsverdige bygningstyper som lyder som følger: "*Tilgang til opplysninger om skjermingsverdige bygningstyper gis etter særskilt samtykke fra Statens kartverk. Slikt samtykke kan bare gis dersom vitale personlige eller offentlige interesser ikke blir skadelidende.*"

Slik departementet ser det vil tilgang bare kunne gis dersom vitale offentlige interesser ikke blir skadelidende siden bestemmelsen om skjermingsverdige bygningstyper hovedsakelig er begrunnet ut fra hensynet til nasjonal sikkerhet. Personlige interesser vil ikke være aktuelt i denne sammenheng, og bestemmelsen bør derfor endres i tråd med dette.

Et spørsmål som har oppstått er om et samtykke kan gis generelt, eller om det må søkes om for hvert enkelt tilfelle. Det har blitt lagt til grunn i praksis at kommunene kan få generelle behandlingssamtykker for å få utført sine oppgaver som lokal matrikkelmyndighet. I tillegg må etater med beredskapsansvar eller etater med ansvar for vedkommende bygningstype kunne få et generelt samtykke, jf. veilederen til utleveringsforskriften. Departementet har også i et nyere vedtak i en klagesak gitt en kommune et generelt behandlingssamtykke til bruk for kommunens planlegging, saksbehandling og administrasjon, dvs. også behandling i saker som ikke er knyttet til kommunens oppgave som lokal matrikkelmyndighet. Slik departementet ser det sier ikke ordlyden i bestemmelsen noe om hvorvidt et samtykke kan være generelt eller om det må være konkret, slik at det ikke er nødvendig med noen forskriftsendring for å ivareta disse hensynene.

I praksis har det ved søknader i henhold til bestemmelsen vært stilt krav om interne sikkerhetsrutiner ved håndtering av slike opplysninger, jf. også veilederen til utleveringsforskriften. Det har også vært stilt krav om hvem som skal håndtere opplysningene i en kommune (personer med tjenstlig behov) samt vilkår om taushetsplikt. Departementet foreslår at det fremkommer uttrykkelig av bestemmelsen at det kan stilles vilkår i forbindelse med et samtykke.

5.4.4. Fortrolig/strengt fortrolig adresse etter § 5 tiende ledd

Forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 5 tiende ledd lyder som følger: "*Tilgang til opplysninger om registerenhet hvor person har fortrolig eller strengt fortrolig adresse gis etter særskilt samtykke fra Statens kartverk. Statens kartverk kan delegeres oppgaven til kommunen.*" Bestemmelsen fremstår som noe upresis ettersom det er adressen til personen som er skjermet, og ikke opplysninger om registerenheten. I praksis vil dette si at navnet til hjemmelshaver i grunnboken og matrikkelen er byttet ut med teksten «*Beskyttet i henhold til instruks*», samt at nærmere adresse til

hjemmelshaver ikke fremkommer i matrikkelen. Kartverket skal ikke gi tilgang til disse opplysningene ut over å bekrefte hjemmelsforhold på forespørsel fra hjemmelshaveren med skjermet adresse, eller en eventuell fullmektig. Øvrige opplysninger om registerenheten er ikke skjermet, med mindre de knytter seg direkte til hjemmelshaver og dennes adresse. Departementet foreslår på denne bakgrunn at bestemmelsens ordlyd endres til følgende: "*Forespørsel om opplysninger om hjemmelshaver som har fortrolig eller strengt fortrolig adresse behandles av Statens kartverk.*"

Departementet foreslår også å ta ut siste punktum i bestemmelsen om at Kartverket kan delegere oppgaven til kommunen, da dette ikke lenger er i tråd med gjeldende rutiner for behandling av slike opplysninger.

5.4.5. Private registre med opplysninger fra grunnboken eller matrikkel

Det fremgår uttrykkelig av forskriften § 5 første ledd at en virksomhet som behandler opplysninger fra grunnboken og matrikkelen er behandlingsansvarlig etter personopplysningsloven § 2 nr. 4. Virksomheter kan likevel avtale at den som mottar opplysninger skal være databehandler etter personopplysningsloven § 2 nr. 5. Det fremgår av veilederen for utleveringsforskriften at private virksomheter som lagrer opplysninger hentet fra grunnboken og matrikkelen anses for å opprette egne registre. Det er viktig at virksomheter som har etablert private registre basert på opplysninger hentet fra grunnboken eller matrikkelen gir tydelig informasjon til sine brukere om deres behandlingsansvar og om at opplysningene som distribueres er fra private registre og ikke fra selve grunnboken eller matrikkelen. Forskriften § 2 defineres grunnboken og matrikkelen som statens registre. Dersom det er avvik mellom de private registrene og matrikkel eller grunnbok så vil det alltid være matrikkel og grunnbok som man skal forholde seg til. Dersom de private registrene ikke er tilstrekkelig oppdaterte, opplysningene er feil sammensatt eller det har oppstått andre feil etc., vil det være vedkommende virksomhet som står ansvarlig overfor sine brukere. På bakgrunn av henvendelser som har kommet inn til Kartverket vedrørende dette temaet, foreslår departementet at det tas inn en ny bestemmelse i forskriften § 5 ellefte ledd om at eiere av private registre må opplyse sine brukere om at opplysningene som distribueres videre er fra et privat register og ikke selve grunnboken eller matrikkelen.

5.5. Forslag til endringer som følge av ny personopplysningslov

5.5.1. Generelt

Personopplysninger er i gjeldende lov om personopplysninger § 2 definert som opplysninger og vurderinger som kan knyttes til en enkeltperson. I rapporten "Fremtidig organisering av tinglysingen" som ble avgitt til Justisdepartementet i juli 2009 er det gitt en vurdering av hvilke opplysninger i grunnboken og matrikkelen som er å betrakte som personopplysninger. Det fremgår følgende på side 62:

"Personopplysninger er etter personopplysningsloven § 2 første ledd nr. 1 opplysninger om fysiske personer. Dette innebærer at det ikke vil være all grunnboks- og eiendomsinformasjon som vil være personopplysninger i personopplysningslovens forstand. Typisk vil dette kunne gjelde opplysninger om at en eiendom har rett til vei eller vann på en annen eiendom, eller at en bank har pant i en eiendom. Denne type opplysninger vil ikke være personopplysninger i lovens forstand, med mindre det finnes en kobling til fysiske personer, eksempelvis eiere eller rettighetshavere. Med dagens organisering av arbeidsoppgaver mv ved registrering og utlevering av grunnboks- og

eiendomsinformasjon, er det imidlertid neppe særlig praktisk å se for seg behandling som ikke vil involvere personopplysninger. Det synes derfor ikke å være behov for å identifisere situasjoner hvor personopplysningsloven ikke kommer til anvendelse."

Stortinget har vedtatt en ny lov om personopplysninger, jf. Prop. 56 LS (2017-2018) Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) og samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av forordning (EU) nr. 2016/679 (generell personvernforordning) i EØS-avtalen og Innst. 279 S (2017-2018). Hensikten med den nye loven er å gjennomføre EUs personvernforordning i norsk rett. Forordningen gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon, det vil si at forordningen gjøres gjeldende som norsk rett gjennom en henvisningsbestemmelse i den nye personopplysningsloven. Videre er det gitt lovbestemmelser som utfyller bestemmelsene i forordningen.

Når det gjelder definisjonen av personopplysninger i forordningen artikkel 4 nr. 1, omfatter denne opplysninger om fysiske personer. Bestemmelsen er oversatt som følger i Prop. 56 LS (2017-2018) vedlegg I:

Personopplysninger: "enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person («den registrerte»); en identifiserbar fysisk person er en person som direkte eller indirekte kan identifiseres, særlig ved hjelp av en identifikator, f.eks. et navn, et identifikasjonsnummer, lokaliseringsopplysninger, en nettidentifikator eller ett eller flere elementer som er spesifikke for nevnte fysiske persons fysiske, fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sosiale identitet".

I dette ligger at opplysninger om juridiske personer faller utenfor forordningens anvendelsesområde. Dette er i samsvar med gjeldende norsk rett. En opplysning om en juridisk person vil utgjøre en personopplysning dersom opplysningen samtidig er en opplysning om en fysisk person, slik at vilkårene i forordningen artikkel 4 nr. 1 er oppfylt. Slik departementet ser det vil vurderingen av hva som er personopplysninger i grunnboken og matrikkelen ikke stille seg annerledes når personvernforordningen blir en del av norsk rett.

Forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger har henvisninger til bestemmelser i personopplysningsloven i § 5 første, annet, fjerde og syvende ledd.

5.5.2. Bestemmelser om behandlingsansvarlig og databehandler i § 5 første ledd

Forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 5 første ledd fastslår at *"Virksomhet som behandler opplysninger fra grunnboken og matrikkelen er behandlingsansvarlig etter personopplysningsloven § 2 nr. 4. Virksomheter kan likevel avtale at den som mottar opplysninger skal være databehandler etter personopplysningsloven § 2 nr. 5."*

Behandlingsansvarlig blir i forordningen artikkel 4 nr. 7 definert som *"en fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighet, en institusjon eller ethvert annet organ som alene eller sammen med andre bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke midler som skal benyttes; når formålet med og midlene for behandlingen er fastsatt i unionsretten eller i medlemsstatenes nasjonale rett, kan den behandlingsansvarlige, eller de særlige kriteriene for utpeking av vedkommende, fastsettes i unionsretten eller i medlemsstatenes nasjonale rett".* Databehandler blir i forordningen artikkel 4 nr. 8 definert som *"en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institusjon eller ethvert annet organ som behandler personopplysninger på vegne av den behandlingsansvarlige".*

Departementet foreslår etter dette at bestemmelsen i forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 5 første ledd endres til følgende: "*Virksomhet som behandler opplysninger fra grunnboken og matrikkelen er behandlingsansvarlig etter personvernforordningen artikkel 4 nr. 7. Virksomheter kan likevel avtale at den som mottar opplysninger skal være databehandler etter personvernforordningen artikkel 4 nr. 8.*"

5.5.3. Påbud om et system for internkontroll etter § 5 annet ledd

Bestemmelsen i forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger i § 5 annet ledd, 3. punktum lyder som følger: "*Virksomhet som får elektronisk tilgang til opplysninger fra grunnboken og matrikkelen via maskinlesbart grensesnitt, må ha system for internkontroll som sikrer at alle offentlige krav til behandling av opplysningene ivaretas og etterleves, jf. personopplysningsloven § 14.*"

Personvernforordningen inneholder ingen bestemmelse som fullt ut tilsvarer personopplysningsloven § 14 og de tilhørende forskriftsreglene. Artikkel 24 om den behandlingsansvarliges ansvar fastsetter imidlertid en nokså lik forpliktelse til å gjennomføre "*egne tekniske og organisatoriske tiltak*", jf. artikkel 24 nr. 1. Plikten etter artikkel 24 må ses i sammenheng med andre regler som pålegger den behandlingsansvarlige å treffe egnede tekniske og organisatoriske tiltak, som f.eks. reglene om innebygd personvern og personvern som standardinnstilling, jf. artikkel 25. Se nærmere om dette i Prop. 56 LS (2017-2018). Departementet foreslår etter dette at bestemmelsen i § 5 annet ledd, 3. punktum endres til "*Virksomhet som får elektronisk tilgang til opplysninger fra grunnboken og matrikkelen via maskinlesbart grensesnitt, må gjennomføre egnede tekniske og organisatoriske tiltak for å sikre og påvise at behandlingen utføres i samsvar med personvernforordningen.*"

5.5.4. Behandling av fødselsnummer og D-nummer etter § 5 fjerde ledd

Bestemmelsen i forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 5 fjerde ledd fastslår at fødselsnummer og D-nummer bare kan behandles når det er saklig behov for sikker identifisering og dette er nødvendig for å oppnå slik identifisering, jf. personopplysningsloven § 12. Bestemmelsen må endres til følgende for å oppnå samsvar med ny personopplysningslov § 12 "*Fødselsnummer og andre entydige identifikasjonsmidler kan bare behandles når det er saklig behov for sikker identifisering og metoden er nødvendig for å oppnå slik identifisering, jf. personopplysningsloven § 12.*"

Så vidt departementet kan se vil ikke denne endringen innebære noen vesentlig materiell endring av bestemmelsen.

5.5.5. Oppdatering og lagring av personopplysninger etter § 5 syvende ledd

Bestemmelsen i forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 5 syvende ledd lyder som følger: "*Virksomheten skal holde personopplysninger fra grunnboken og matrikkelen oppdaterte og ikke lagre disse lenger enn det som er nødvendig for å gjennomføre formålet med behandlingen, jf. personopplysningsloven § 28.*"

Personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav c og e inneholder bestemmelser om dataminimering og lagringsbegrensning. Departementet foreslår etter dette at ordlyden i §

5 syvende ledd endres til følgende: " Virksomheten skal holde personopplysninger fra grunnboken og matrikkelen oppdaterte og ikke lagre disse lenger enn det som er nødvendig for å gjennomføre formålet med behandlingen, jf. personvernforordningen artikkel 5 bokstav c og e."

5.5.6. Forskrift om tinglysning § 23 Innsynsrett

Forskrift om tinglysning § 23 inneholder en henvisning til personopplysningsloven av 14. april 2000 nr. 31 i tredje ledd. Personvernforordningen gir imidlertid ufravikelige regler om innsyn og frist for behandling av anmodning om innsyn. Bestemmelsen i § 23 foreslår derfor endret i tråd med dette slik at det gis en generell henvisning til personvernforordningen artikkel 12 og 15.

5.6. Klage etter § 9

I forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 9 annet ledd fremkommer det at en klage ikke gir utsatt iverksetting av et vedtak. I veilederen til forskriften vises det til forvaltningsloven § 42 i tilknytning til bestemmelsen i § 9. Forvaltningsloven § 42 omhandler utsatt iverksetting av vedtak og lyder som følger:

"Underinstansen, klageinstans eller annet overordnet organ kan beslutte at vedtak ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Når en part eller en annen med rettslig klageinteresse akter å gå til søksmål eller har reist søksmål for å få vedtaket prøvd ved domstol, kan organ som nevnt utsette iverksettingen til det foreligger endelig dom. Det samme gjelder når en part eller en annen med rettslig klageinteresse akter å bringe eller har brakt en sak inn for Stortingets ombudsmann for forvaltningen. Anmodninger om utsetting skal avgjøres snarest mulig. For øvrig gjelder det som er bestemt i annen lovgivning om utsettende virkning av klage, søksmål m.m.

Det kan settes vilkår for utsettingen. Avslag på anmodning om utsetting skal være grunnlagt. Begrunnelse skal gis samtidig med avslaget."

Bestemmelsen i forskriften § 9 annet ledd fremstår som uklar sett i lys av forvaltningsloven § 42. Departementet har tolket bestemmelsen slik at en klage ikke automatisk medfører utsatt iverksetting av et vedtak, men at dette kan besluttes av underinstansen og klageinstansen i tråd med forvaltningsloven § 42.

For å klargjøre hvilke regler som gjelder for utsatt iverksetting av et vedtak, foreslår departementet etter dette at § 9 annet ledd tas ut av forskriften. Dette medfører at alminnelige forvaltningsrettslige regler vil gjelde ved klage, der et vedtak i utgangspunktet har umiddelbar virkning selv om det kommer inn en klage, men at det er mulig å bestemme at iverksettingen av et vedtak skal utsettes i tråd med forvaltningsloven § 42.

6. Nærmere om forslaget til endringer i forskrift om gebyr for tinglysning mv.

Det er viktig at opplysningene i matrikkelen er fullstendige og korrekte. Oppmålingsforretninger og rydde- og retteprosjekter bidrar til å heve kvaliteten i matrikkelen. Etter det departementet kjenner til kan dagens gebyrregelverk forhindre og stoppe forbedringsprosjekter. Departementet ønsker derfor å endre regelverket slik at forholdene legges til rette for en best mulig matrikkel.

Departementet foreslår av den grunn å ta inn et unntak for gebyrplikten i forskrift om

gebyr for tinglysing mv. § 5 ved kommunenes saksbehandling etter matrikkellova.

Departementet foreslår også å oppheve forskriften § 5 andre ledd, siden bestemmelsen er utdatert og derfor unødvendig å videreføre.

7. Nærmere om forslaget til endringer i matrikkelforskriften

Departementet har etter innspill fra Kartverket sett behov for tildeling av et atkomstpunkt de stedene der det er vanskelig å finne frem på grunnlag av adressepunktet alene. Nye løsninger, slik som komplekse flerbruksbygninger, har gitt nye behov, samtidig som dagens løsning ikke på en god nok måte løser eksisterende utfordringer. Etter departementets vurdering vil tildelingen av atkomstpunkt kunne dekke både eksisterende og fremtidige behov for adressering og atkomst.

Forslaget til matrikkelforskriften § 50 nytt sjette ledd vil også kunne bidra til å oppfylle formålet i matrikkelforskriften § 49 ved at det gis en klarere og mer entydig adressering. Et koordinatfestet atkomstpunkt, knyttet til adresser, vil imøtekomme behovet for bedret kvalitet på adressedata og vil være en naturlig del av adressering i et moderne samfunn.

Det bemerkes at bruken av det foreslåtte atkomstpunktet skal være forbeholdt de adresseringstilfellene hvor et adressepunkt alene ikke gir tilstrekkelig informasjon for å finne atkomsten frem til den aktuelle adressen. Atkomstpunkt tildeles etter regler for føring av matrikkelen fastsatt av Statens Kartverk, jf. matrikkelforskriften § 4 første ledd. Nærmere retningslinjer for tildeling og føring av atkomstpunkt skal gis av Statens Kartverk i Føringsinstruks for matrikkelen og i Adresseveileder om tildeling og forvaltning av adresser etter matrikkellova.

Departementet har videre vurdert hjemmelshavers medvirkning ved tildeling av atkomstpunkt. Atkomstpunktet anses å være en del av tildeling eller endring av vegadresse. Etter departementets vurdering vil derfor matrikkelforskriften § 50 syvende ledd komme til anvendelse: *«Før kommunen tildeler eller endrer vegadresse, skal kommunen informere registrert eier og registrert fester. Vedkommende og andre som avgjørelsen får virkning for, skal få mulighet til å uttale seg. Kommunen kan kreve at uttalelse skal være grunnlagt og undertegnet»*. På denne måten kan hjemmelshaver eventuelt også uttale som om tildeling av atkomstpunkt.

Departementet foreslår også en endring knyttet til festers mulighet til å fremme sak om adressetilleggsnavn, jf. forslaget til endring av matrikkelforskriften § 54. Det åpnes for at både eier og fester skal kunne fremme slik sak på like vilkår. I utgangspunktet må begge samtykke. Saken kan fremmes selv om samtykke mangler når den andre parten er ukjent eller trenerer saken med å ikke uttale seg.

8. Økonomiske og administrative konsekvenser

8.1. Endringer i forskrift om utlevering mv. av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen og forskrift om tinglysing

Statens kartverk vil måtte gjøre enkelte endringer i matrikkelen som følge av endringene i forskriften om utlevering mv. av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen. Ut over dette kan ikke departementet se at endringene vil innebære nevneverdige økonomiske og administrative konsekvenser.

8.2. Endringer i forskriften om gebyr for tinglysing mv.

Ved å fjerne gebyret for kommunene i de aktuelle sakene, vil det, ifølge Kartverket, bortfalle inntekter for staten i størrelsesorden 200.000 til 300.000 kroner. Kommunesektoren vil spare et tilsvarende beløp. Dette er uansett et relativt lite beløp sammenliknet med statens samlede inntekter fra gebyrer for tinglysing, som beløper seg til ca. 420.000.000 kroner.

Endringsforslaget vil forbedre muligheten for en kvalitetsheving av matrikkelen og sikre kommunene tilgang til samtlige stiftelsesdokumenter i forbindelse med eiendomsoppmålingen. De økonomiske virkningene av en slik kvalitetsheving er imidlertid vanskelig å måle.

8.3. Endringer i matrikkelforskriften

En innføring av atkomstpunkt vil kreve bruk av ressurser for utvikling av den nødvendige tekniske løsningen i matrikkelen og for den instansen som skal innhente, registrere og ajourholde opplysningene i matrikkelen. Den instansen som legger til rette for og fører data vil ikke nødvendigvis kunne høste gevinsten av arbeidet som legges ned. Ser man ut over selve føringsinstansen, vil imidlertid gevinsten for brukerne trolig være mye større enn kostnaden ved føringsinstansens arbeid, ettersom kretsen av aktuelle brukere er svært stor. Et koordinatfestet atkomstpunkt vil være til nytte for alle som bruker navigasjonsdata og adresseløsninger og omfatter både offentlige og private brukere. Et atkomstpunkt vil være spesielt viktig ved nødtilfeller, der det kan være avgjørende for hvor fort nødetatene og andre finner frem til et ulykkessted. Tidsbesparelsen man oppnår ved mer korrekt navigasjon er egnet til å generere stor samfunnsøkonomisk gevinst.

9. Merknader til forskriftsendringene

9.1. Merknader til endringer i forskrift om utlevering mv. av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen

Til § 2 bokstav g)

Endringen innebærer at tilfluktsrom/bunker, fengselsbygning eller bygning som har nær tilknytning til/tjener slik(e) bygning(er) og annen beredskapsbygning eller bygning som har nær tilknytning til/tjener slik(e) bygning(er) er tatt ut av listen over skjermingsverdige bygningstyper. Samtidig har bygningstypen bygning for vannforsyning bl.a. pumpestasjon kommet inn som ny på lista over skjermingsverdige bygningstyper.

Til § 3

Bestemmelsen er endret ved at avtale eller vedtak om erverv av grunn til offentlig veg eller jernbane (som var omfattet av forskriften § 3 tredje ledd), sammenheng mellom matrikkelenheter, adresser og bygninger (som var omfattet av forskriften § 3 tredje ledd), adresser til matrikkelenheter og bygninger (som var omfattet av forskriften § 3 tredje ledd), samt fredningsvedtak knyttet til SEFRAK-registrert bygning (som var omfattet av forskriften § 3 fjerde ledd) er flyttet til annet ledd som omhandler opplysninger som er fritt tilgjengelige.

Femte ledd er endret ved at første punktum kun fastsetter at opplysningene kan gis muntlig, skriftlig, eller gjøres tilgjengelig for søking eller visning på Internett.

Bestemmelsen om tilgangskontroll og begrensninger i antall søk er dermed tatt ut for å unngå en dobbeltregulering, jf. bestemmelsen i § 5 sjette ledd.

Til § 4

I tredje ledd er uttrykket "til bruk i deres virksomhet" tatt inn for å presisere at de aktuelle virksomhetene som er listet opp må bruke opplysningene til virksomhetens oppgaver, ikke til utenforliggende formål.

Fjerde ledd er endret slik at den tidligere begrensningen på utlevering av pengeheftelser er tatt ut. I tillegg er bestemmelsen endret slik at den ikke bare gjelder utlevering til virksomheter, men også til privatpersoner, jf. at uttrykket "noen" er tatt inn.

Til § 5

Overskriften er endret for å presisere at forskriften §§ 3 og 4 er de bestemmelsene som gir hjemmel for utlevering av opplysninger, mens § 5 fastsetter ytterligere vilkår for selve behandlingen av opplysninger. Bestemmelsen i § 5 gir altså ingen selvstendig hjemmel for utlevering av opplysninger.

Første ledd er endret for å gi en riktig henvisning til ny personvernforordning samt å bringe bestemmelsen bedre i samsvar med personvernforordningens definisjon av behandlingsansvarlig og databehandler.

Annet ledd tredje punktum er endret for å bringe bestemmelsen i tråd med personvernforordningen og personopplysningsloven.

Fjerde ledd er endret for å oppnå samsvar med ny personopplysningslov.

Syvende ledd er endret for angi riktig henvisning til personvernforordningen.

Åttende ledd er endret slik at henvisningen til offentlige interesser er tatt ut samtidig som bestemmelsen er utformet mer i tråd med forvaltningslovens bestemmelser.

Niende ledd er endret slik at det fremgår uttrykkelig at det kan settes vilkår i forbindelse med samtykke. I praksis har det ved søknader i henhold til bestemmelsen vært stilt krav om interne sikkerhetsrutiner ved håndtering av slike opplysninger, jf. også veilederen til utleveringsforskriften. Det har også vært stilt krav om hvem som skal håndtere opplysningene i en kommune (personer med tjenstlig behov) samt vilkår om taushetsplikt. I tillegg er bestemmelsen endret ved at personlige interesser er tatt ut av bestemmelsen siden det kun er offentlige interesser som anses relevante i vurderingen.

Tiende ledd er endret for å presisere at det er adressen til personen som er skjermet, og ikke opplysninger om registerenheten. Øvrige opplysninger om registerenheten er ikke skjermet, med mindre de knytter seg direkte til hjemmelshaver og dennes adresse. I tillegg er tidligere siste punktum om at Kartverket kan delegere oppgaven til kommunen tatt ut, da dette ikke lenger er i tråd med gjeldende rutiner for behandling av slike opplysninger.

Elleve ledd er nytt og fastslår at eiere av private registre må opplyse sine brukere om at opplysningene som distribueres videre er fra et privat register og ikke selve grunnboken eller matrikkelen.

9.2. Merknader til endring i forskriften om tinglysing

Til § 23

Bestemmelsen endres for å bringe den i tråd med personvernforordningen. Det innebærer enkelte mindre endringer bl.a. knyttet til frist for svar på anmodning om innsyn. Hovedregelen etter personvernforordningen er 1 måned i stedet for 6 uker.

9.3. Merknader til endringer i forskriften om gebyr for tinglysing mv.

Til § 5

Andre ledd oppheves, da bestemmelsens er utdatert etter innføringen av elektronisk tinglysing.

Gjeldende tredje ledd blir andre ledd og får et nytt 2. punktum. Det gis her unntak fra hovedregelen om at det skal betales gebyr for kopier av tinglyste eller registrerte dokumenter, dersom dokumentene innhentes av kommunene som ledd i saksbehandling etter matrikkellova. Denne type kopier behøver ikke attesteres.

9.4. Merknader til endringer i matrikkelforskriften

Til § 48

Endringen retter en språkfeil § 48 første ledd, tredje punktum.

Til § 50

Nytt sjette ledd innebærer at det til hver adresse skal være knyttet ett adressepunkt. Punktet skal som hovedregel plasseres innenfor bygningskroppen, tett ved atkomstdøren. Adressepunktet vil normalt angi atkomsten til adresseobjektet.

I enkelte tilfeller vil imidlertid adressepunktet ikke kunne angi atkomsten til adresseobjektet på en tilstrekkelig logisk og entydig måte. Det kan være ved adressering på øyer og i fjellet der en ikke har et klart definert vegsystem, i tettbebygde strøk der det finnes hindringer i atkomsten som ikke fremgår av kartgrunnlaget, og ved komplekse flerbruksbygninger. I slike tilfeller kan det være behov for å oppgi en koordinat for et punkt som angir en mer hensiktsmessig atkomst til adresseobjektet– et atkomstpunkt. Det skal kun tildeles et slikt ekstra punkt dersom det ordinære adressepunktet ikke definerer atkomsten til adressen på en tilstrekkelig klar og entydig måte.

I tidligere syvende ledd som nå blir åttende ledd er det endret en skrivefeil slik at "uttalelse" blir "uttalelsen".

Til § 54

Første og annet ledd er endret ved at det åpnes for at både eier og fester skal kunne fremme sak om adressedokumentnavn på like vilkår. I utgangspunktet må begge samtykke. Mangler slikt samtykke, skal vedkommende informeres med en frist til å uttale seg som ikke må være kortere enn seks uker. Saken kan dermed fremmes selv om samtykke mangler når motparten er ukjent eller trenerer saken med å ikke uttale seg.

10. Forslag til endringer i forskrifter

10.1. Forslag til forskrift om endring av forskrift om utlevering mv. av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen

§ 2 bokstav g) skal lyde:

skjermingsverdige bygningstyper: kraftstasjon, transformatorstasjon, annen energiforsyningsbygning eller bygning som har nær tilknytning til eller tjener slik bygning, silobygning, telekommunikasjonsbygning, stasjon for radarovervåking av fly eller skipstrafikk og bygning for vannforsyning bl.a. pumpestasjon.

§ 3 annet ledd skal lyde:

Statens kartverk skal på forespørsel gi følgende opplysninger fra matrikkelen om bestemte matrikkelenheter, adresser eller bygninger:

- a) matrikkelnummer, matrikkelenhetstype, areal, grenselinjer, grensepunkt, hjelpelinjer og hjelpepunkt, kulturminner, forurensinger i grunnen,
- b) bygningsnummer, næringsgruppe, bygningsstatus og bygningstype med unntak av skjermingsverdige bygningstyper,
- c) vegadresse, adressetilleggsnavn, matrikeladresse, matrikeladressenavn og opplysninger om grunnkrets, valgkrets, kirkesokn, tettsted og postnummer, *avtale eller vedtak om erverv av grunn til offentlig veg eller jernbane, sammenheng mellom matrikkelenheter, adresser og bygninger, fredningsvedtak knyttet til SEFRAK-registrert bygning,*
- d) tilhørende koordinater.

§ 3 tredje ledd skal lyde:

Statens kartverk skal gi den som har berettiget interesse etter matrikkelova § 30 annet ledd følgende opplysninger fra matrikkelen: hvem som er registrert eier eller fester, framsatt krav om sak for jordskifteretten, bebygd areal, antall etasjer og deres bruksareal, heis, bygningshistoriske opplysninger *med unntak av fredningsvedtak*, vannforsyning, avløp, energikilder og oppvarming, pålegg som gjelder bruk av grunn eller bygninger og adresser til bruksenheter.

§ 3 femte ledd skal lyde:

Opplysningene kan gis muntlig, skriftlig eller gjøres tilgjengelig for søking eller visning på Internett. Kommunen kan på tilsvarende måte gi opplysninger som nevnt i annet til fjerde ledd.

§ 4 tredje ledd skal lyde:

Følgende virksomheter og virksomheter som videreformidler opplysninger til disse, kan få elektronisk tilgang via et maskinlesbart grensesnitt til alle opplysninger fra grunnboken og matrikkelen, *til bruk i deres virksomhet*, med mindre annet er bestemt i denne

forskrift:advokater og personer med tillatelse fra Tilsynsrådet for advokatvirksomhet til å drive rettshjelpsvirksomhet,

- b) banker,
- c) forsikringsselskap,
- d) finansieringsforetak,
- e) person eller foretak som driver inkassovirksomhet etter inkassoloven § 4 første ledd,
- f) kredittopplysningsforetak,
- g) namsmyndighet,
- h) staten, kommuner, fylkeskommuner,
- i) eiendomsmeglerforetak,
- j) statsautoriserte og registrerte revisorer,
- k) domstoler,
- l) presseorgan etter mediefridomslova § 2 første ledd for bruk til journalistiske formål,
- m) andre etter særskilt samtykke fra Statens kartverk.

§ 4 fjerde ledd skal lyde:

Virksomhet som kan dokumentere berettiget interesse eller som videreformidler opplysninger til *noen med slik interesse*, kan gis elektronisk tilgang via et maskinlesbart grensesnitt til opplysninger fra grunnboken, med unntak av fødselsnummer og D-nummer. Undervisnings- eller forskningsformål anses som berettiget interesse. Overskriften i § 5 skal lyde:

Felles bestemmelser om behandling av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen *som er utlevert etter §§ 3 eller 4*

§ 5 første ledd skal lyde:

Virksomhet som *alene eller sammen med andre bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke midler som skal benyttes* er behandlingsansvarlig etter *personvernforordningen artikkel 4 nr. 7*. Virksomhet som *behandler personopplysninger på vegne av den behandlingsansvarlige* er databehandler etter *personvernforordningen artikkel 4 nr. 8*.

§ 5 annet ledd tredje punktum endres til:

Virksomhet som får elektronisk tilgang til opplysninger fra grunnboken og matrikkelen via maskinlesbart grensesnitt, må *gjennomføre egnede tekniske og organisatoriske tiltak for å sikre og påvise at behandlingen utføres i samsvar med personvernforordningen og personopplysningsloven*.

§ 5 fjerde ledd endres til:

Fødselsnummer og *andre entydige identifikasjonsmidler* kan bare behandles når det er saklig behov for sikker identifisering og *metoden er nødvendig for å oppnå slik identifisering*, jf. personopplysningsloven § 12.

§ 5 syvende ledd skal lyde:

Virksomheten skal holde personopplysninger fra grunnboken og matrikkelen oppdaterte og ikke lagre disse lenger enn det som er nødvendig for å gjennomføre formålet med behandlingen, jf. *personvernforordningen artikkel 5 bokstav c og e*.

§ 5 åttende ledd skal lyde:

Enhver som får tilgang til opplysninger fra grunnboken og matrikkelen om *noens personlige forhold*, er underlagt reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven kapittel III.

§ 5 niende ledd skal lyde:

Tilgang til opplysninger om skjermingsverdige bygningstyper gis etter særskilt samtykke fra Statens kartverk. Slikt samtykke kan gis *på vilkår og bare* dersom vitale offentlige interesser ikke blir skadelidende.

§ 5 tiende ledd skal lyde:

Forespørsel om opplysninger om hjemmelshaver som har fortrolig eller strengt fortrolig adresse behandles av Statens kartverk.

§ 5 nytt ellevte ledd skal lyde:

Eiere av private registre må opplyse sine brukere om at opplysningene er fra et privat register og ikke fra selve grunnboken eller matrikkelen.

§ 9 annet ledd oppheves.

10.2. Forslag til forskrift om endring av forskrift om tinglysing av 3. november 1995 nr. 875

§ 23 første og tredje ledd oppheves.

Nytt første ledd skal lyde:

Bestemmelsene i personvernforordningen artikkel 12 og 15 gjelder for innsyn i grunnboken og Løsøreregisteret.

10.3. Forslag til forskrift om endring av forskrift om gebyr for tinglysing, registrering eller anmerkning i grunnboken og kraftledningsregisteret av 18. desember 2013 nr. 1634

§ 5 annet ledd oppheves.

§ 5 tredje ledd blir annet ledd og skal lyde:

For attestert kopi av tinglyst eller registrert dokument som gis av registreringsmyndighet betales et gebyr på kr 172,-. *Gebyr skal ikke betales for kopi som innhentes av kommunene ved saksbehandling etter matrikkellova.*

10.4. Forslag til forskrift om endring av forskrift om eiendomsregistrering av 26. juni 2009 nr. 864

I § 48 første ledd tredje punktum skal «innholde» endres til «inneholde».

§ 50 nytt sjettede ledd skal lyde:

Hver adresse skal tilordnes et adressepunkt. Dersom adressepunktet ikke definerer atkomsten til adressen på en klar og entydig måte, skal kommunen i tillegg tildele et atkomstpunkt.

Gjeldende sjettede ledd blir nytt sjuende ledd.

Åttende ledd skal lyde:

Før kommunen tildeler eller endrer vegadresse, skal kommunen informere registrert eier og registrert fester. Vedkommende og andre som avgjørelsen får virkning for, skal få mulighet til å uttale seg. Kommunen kan kreve at *uttalelsen* skal være grunngitt og undertegnet.

§ 54 første og andre ledd skal lyde:

(1) Når adressen gjelder et gårdsbruk, kan den som har grunnbokshjemmel til eiendommen som eier *eller fester*, kreve at den offisielle adressen også skal omfatte gårdens bruksnavn, dersom navnet faller språklig og geografisk sammen med et nedarvet stedsnavn, jf. lov 18. mai 1990 nr. 11 om stadnamn. *Fremgår det av grunnboken at eiendommen er festet bort, skal både den som har grunnbokshjemmel til eiendommen som eier og som fester, samtykke i kravet. Mangler slikt samtykke, skal kravet sendes til den som ikke har samtykket, med en frist til å uttale seg som ikke må være kortere enn seks uker. Dersom vedkommende setter seg mot kravet innen fristen, skal kravet avvises.*

(2) Når adressen gjelder en særlig kjent institusjon eller bygning og allmenne hensyn taler for det, kan kommunen på anmodning fra registrert eier *eller fester* fastsette at den offisielle adressen også skal omfatte et navn på institusjonen eller bygningen. *Fremgår det av matrikkelen at eiendommen er festet bort, skal både registrert eier og fester, samtykke i anmodningen. Mangler slikt samtykke, skal anmodningen sendes til den som ikke har samtykket, med en frist til å uttale seg som ikke må være kortere enn seks uker.*